REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-korut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și invoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 109 — Brașov, Sâmbătă 17 (30) Mai — 1908.

Omagiile armatei la jubileul Impăratului.

Cam de pe la începutul lunei curente se desfășură în Viena festivitățile marelui jubileu împărătesc Aceste festivități, cari se țin c'o jumătate de an înainte de terminul când se împlinesc 60 de ani dela suirea pe tronul Austriei a junelui arhiduce Francisc Iosif I. (2 Decemvrie 1848), și cari au fost inaugurate de strălucita vizită a principilor germani conduși de împăratul Wilhelm II, se vor continua în capitala și țările austriace până târziu în vară, apoi în decursul toamnei și până la data istorică, — vor avea punctul lor de culminațiune mâne, Sâmbătă, în 30 Maiu st. n. când Majestatea Sa va primi, în sala de ceremonii a palatului împărătesc din Viena, omagiile armatei.

Este pe cât de sărbătoresc pe atât de important momentul când puterea armată a Monarhiei vine să se închine și să-și aducă omagiile ei bătrânului Domnitor, care în timp de șase decenii, de când stă în fruntea ei ca suprem beliduce, a arătat cea mai mare solicitudine pentru aceasta oștire, ce a avut să esperieze dela 1848 încoace multe, bune și rele, ceasuri de bucurie pentru învingeri raportate sub steagul împărătesc, dar și ceasuri de durere pentru dezastrele suferite la 1859 și la 1866.

Nizuința constantă a Suveranului a fost prosperarea și întărirea instituțiunei armatei, chemată a fi razimul și scutul dinastiei și a monarchiei în vremuri grele. Cât de mult Impăratul ține cu trup și suflet la armata lui, se poate conchide și din împrejurarea că supușii săi de pe întreg teritoriul monarhiei nu-l știu și nu l'au văzut altfel în cei 60 de ani de domnie, decât purtând uniforma militară. Dacă ne aducem bine aminte numai o singură dată s'a vestit, înainte cu mulți ani, că Monarchul nostru făcând o vizită în străinătate a purtat, nu mai știm din ce incident, costumul civil, pe care de ex. Napoleon III. îl folosea aproape mai mult decât uniforma militară și care costum și la curtea regală a regelui Sardiniei și mai târziu a regelui Italiei unite, era adesea folosit.

Am atins acest semn esterior al predilecției împăratului jubilant pentru a mai constata, că nicăiri la curțile europene nu domnește atâta rigoare în spirit militar decât la curtea din Viena, în afară numai de curtea prusiană. Ne putem închipui dar cât de mult se va simți satisfăcut și înălțat monarhul nostru în ziua de mâne când va primi omagiile armatei în frunte cu archiducii și cu toți generalii de toate armele, a acelei armate pentru care a arătat în tot timpul cea mai mare simpatie și îngrijire și pentru a căreia mulțămire a stăruit așa de mult și în zilele din urmă, cu toată influența sa împărătească și regească, ca să se delăture un conflict între cele două state dualiste, care putea să arunce o umbră posomorâtă asupra serbărilor jubilare.

Ziua de mâne va fi dedicată numai Impăratului și armatei sale La 12 oare din zi archiducii cu toți generalii și cu deputațiunile acelor regimente, cari serbează pe Suveran ca proprietar al lor de 60 de ani, în frunte cu archiducele moștenitor Francisc Ferdinand, se vor prezenta înaintea Impăratului și a supremului lor beliduce. Moștenitorul tronului va ținea vorbirea omagială, la care va răspunde monarchul. După aceasta ceremonie Impăratul va primi deputațiunile tuturor regimentelor și după aceea va trece cu toți oaspeții invitați la dejunul de gală, ce va avea loc în „sala cavalerilor și a trabanților“ a redutei dela palat.

In seara aceleiași zile se va da o reprezentațiune de gală la opera curții, se vor reprezenta fragmente din opera „Aida“ și o selecțiune de baleturi. Impăratul va asista la reprezentație, la care vor lua parte generalii și deputațiile militare și alte persoane militare din garnizoana Vienei. Reprezentația e considerată ca parte a actului de omagiu a puterei armate, deci nu vor fi invitate la ea, în afară de reprezentanții tuturor gradelor militare, așadar și a celor inferioare, nici persoane și funcționari civili, nici dame.

Aflăm că s'au anunțat nu mai puțin de 520 de generali, cari vor lua parte la actul omagial înaintea Impăratului. Nu știm dacă va fi reprezentată la aceasta mare manifestație militară și armata teritorială a honvezilor, dar este greu a admite, că acolo, unde de sigur va fi de față armata teritorială a Austriei, să lipsească cu totul aceea a Ungariei.

Multe năcazuri și dureri au trecut peste fruntea încărunțită a monarchului jubilant. Serbarea de mâne însă, care îi va aduce omagiile puterei armate a monarchiei, va fi ca un balzam alinător pe inima mult cercată a Domnitorului, căci, văzând pe toți căpitanii oștirei întruniți în jurul său, va avea, dela 1866, pentru prima oară în viața sa agitată de valurile sorții, sentimentul neturburat al puterei crescânde, de care dispune azi dinastia și monarchia habsburgică.

Peste puține zile, la 12 Iunie n. se va serba tot la Viena, jubileul Impăratului de întregul popor al Austriei, care va fi înfățișat în grandiosul conduct festiv, ce se pregătește de mult și la care va da contingentul cel mai mare grupul, care va reprezenta alegoric naționalitățile din toate țările austriace. La acest grup vor lua parte peste douăsprezece mii de persoane și se vor alătura la el grupul istoric cu patru mii și grupul sportului cu cinci mii persoane, așa că numărul participanților la conduct se va urca peste 20.000, cu 4000 de cai și 400 de trăsuri.

Aceasta grandoasă manifestație va face ca Majestatea Sa monarchul să-și îndrepte privirea dela armată la popoarele de sub domnia sa, dela a căror mulțumire și fericire atârnă totul: pace, bunăstare și siguranța viitorului. Mărețul tablou, ce va înfățișa popoarele imperiului, va înălța și mai mult simțul Domnitorului și, sperăm, îi va revoca în memorie, că frumoasa cunună a popoarelor de sub sceptrul său nu se termină la țărmul râului Laita, ci se întinde până în Carpați și că, dacă Împăratul este azi atât de frumos sărbătorit, e firesc ca și Regele să fie gelos a se vedea încunjurat cu aceeași mulțumire și însuflețire de popoarele din regatul său răsăritean.

Aceasta este urarea cu care însoțim noi, cei din colțul opus al monarchiei austro-ungare, înălțătoarele sărbări ce se petrec azi în mijlocul popoarelor credincioase din Austria, în jurul Domnitorului lor.

Să agităm! In »Népszaza« organul partidului social-democrat din Ungaria sub titula de mai sus se provoacă massele puternice ale poporului pentru a lua o ținută de apărare față de ministrul Andrassy, care *»promite zi de zi sufragiul universal fără ca să-l rezolvească conform mandatului, ce l'au primit dela alegători la alegerile trecute«*.

Precum știm, Andrassy pentru aceea nu prezintă până la toamnă proectul de lege asupra sufragiului universal, fiindcă se teme de agitațiile și conspirațiile, ce s'ar porni contra proiectului în decursul verii.

Muncitorimea și massele mari ale poporului s'au urât de promisiunile cavalerești ale contelui negru și pretind rezolvirea neștirbită și nefalșificată a *sufragiului universal secret* — scrie »Népszava«.

Comerțul exterior al României. Ministerul român de finanțe, direcțiunea statisticei, a publicat într'un volum statistica comerțului exterior în cursul anului 1906. In acest an, cifrele comerțului exterior sunt superioare tutulor celor cunoscute până acum în România. Ele ating 913 milioane lei, din cari peste 422 milioane la import și peste 491 milioane la export. Inainte de 1906, comerțul României a atins cifra de 646 milioane în 1901; 658 milioane în 1903; 625 milioane în 1903; 573 milioane în 1904, și 794 milioane în 1905.

După cum se vede, diferența în plus în favoarea anului 1906 față cu 1905, este de 119 milioane lei. In ceea ce privește cantitatea, mișcarea comerțului exterior al României a fost în 1906 de 4.947.000 tone, din cari 734 de mii tone la import și 4.212.000 tone la export, cifră de asemenea care n'a fost atinsă până acum. Ca țări la destinație a produselor române, Belgia ține locul de frunte în 1906, cu 152 milioane lei. Apoi vine Italia cu 91 milioane, Olanda 54 milioane, Anglia 52 milioane, Austria 31 milioane, Franța 28 milioane, Turcia 27 milioane, Germania 23 milioane, alte țări 28 milioane. Principalele țări dela cari vin mărfuri sunt: Germania dela care se importă pentru 142 milioane lei, Austro-Ungaria 119 milioane, Anglia 62 milioane, Franța 19 milioane, Italia 18 milioane, Turcia 15 milioane, Belgia și Rusia câte 10 milioane, Elveția 7 milioane, Olanda 3 milioane 400 de mii lei.

Președintele Franței în Anglia. Președintele Fallières a primit Mercuri dimineață la »James Palace« corpul diplomatic și mai pe urmă diferite corporații, cari au depus în mâinile Președintelui adrese foarte măgulitoare. Președintele Fallières s'a dus apoi la Guidhall unde s'a oferit un mare prânz în onoarea sa. Președintele a fost primit de către Lordul Primar însoțit de nevasta lui. Inante de prânz s'a prezentat Președintelui o adresă a orașului Londra relevând sentimentele de amiciție cordială între Franța și Anglia, cari se întăresc mereu și sunt cea mai bună și solidă garanție pentru pacea și progresul lumei. Adresa sfârșește salutând pe Președintele și urează pentru Franța prosperitate și fericire. Președintele răspunde mulțumind și zice că urează și el prosperitate frumoasei capitale a Imperiului britanic.

Agenția Reuter anunță, că ministrul de externe francez Pichon a avut o lungă consfătuire cu ministrul de externe englez; ei au căzut de acord asupra tuturor cestiunilor politice; amândouă cabinetele se găsesc în cea mai deplină armonie.

Deputații români bucovineni despre situația din Bucovina.

In ședința de Mercuri a Reichsrathului austriac, deputatul social-democrat român din Bucovina **Grigorovici** și-a ținut discursul său prin care descrie raporturile din Bucovina.

Oratorul a spus între altele, că se ocupă de raporturile din Bucovina pentrucă ele n'au fost încă discutate până acum în cameră, în senzul adevărat al opoziției. D-nii din Bucovina, spune Grigorovici, cari se întitulează opoziționiști, fie ca tactică, fie din alte motive nu întrebuințează tonul corespunzător. *In Bucovina raporturile economice și apăsarea capitalismului sunt mai îngrozitoare ca în Galiția.* Numai administrația s'a mai îmbunătățit de când cu guvernarea lui Hohenlohe. E ceva care în parte se datorește funcționarilor administrației germane. E o glorie a germanilor, că administrația s'a îmbunătățit în Bucovina.

Acum însă această administrație s'a înrăutățit din nou de când cu venirea social-creștinilor, cari au întrodus o agitație neobicinuită. In Bucovina, unde trăesc în comun foarte multe popoare, trebue să domnească pacea. In ce privește confesiunile, a fost în totdeauna pace și de când cu Hohenlohe a fost și pacea națională.

Ministrul Gessman judecă însă altfel lucrul ca și cum un ministru ar putea admite agitație sociali-creștinilor, cari în special în Bucovina au introdus *politica antisemită a progromurilor.* Social-democrații luptă în Bucovina în contra exploatărei capitalismului. Până acum toate partidele au fost criticate în mod violent arătându-se în continuu, că cutare sau cutare națiune sau rassă e vinovată. Social-creștinii însă nu-și mențin propriele lor principii. In ultimul timp s'au văzut persoane cari altă dată votaseră la alegeri ca conservatori în contra social-democraților și cari acum au trecut de partea social-creștinilor.

Grigorovici spune, că nu înțelege să se ia națiunilor din Bucovina ceea ce au, dar să se dea ocazie celorlalte națiuni să se poată ridica în luptă la același nivel cultural. La alegerile din cercul românesc Rutenii au dat voturile lor germanilor, cari nu s'au folosit de ele, dar alte națiuni au suferit pagube.

Tot astfel nu trag nici un folos germanii când în tribunale se întrebuințează limba germană în procesele în contra Românilor și Rutenilor, pentru ce Rutenii și Românii, cari nu înțeleg această limbă, să nu se poată apăra.

Social-creștinii s'au priceput să câștige simpatia Românilor. *La înțelegerea cu Ungaria social-creștinii au avut ocazie să aibă de partea lor pe Românii din Transilvania și să dispue deci de cea mai puternică armă în contra Maghiarilor.* Dar social-creștinii au aprobat compromisul. Această atitudine a lor a deschis ochii Românilor.

Social-creștinii declarau adesea, că Maghiarii nu vor reuși nici odată să obție concesii naționale și militare, dar tocmai acum în era social-creștină, s'au acordat asememenea concesii Maghiarilor.

Deputatul **Onciul** a vorbit în numele clubului român în mod violent despre ra-

porturile şi corupţia din Bucovina, şi cu toate acestea clubul român e de partea guvernului. Rutenii din Bucovina sunt întru câteva mai consequenţi ca românii, dar când e vorba de un vot decisiv, lipsesc totdeauna din cameră.

Oratorul declară că va purta de grije ca această politică să fie lămurită.

Continuând, spune, că deputatul rutean Vasilko ar face mai bine să se devoteze circumscripţiei sale electorale care e cea mai săracă din Bucovina.

Anumite clase de capitalişti evrei declară într'una, că Vasilko e al lor. S'ar putea deci trage co cluzia, că Rutenii sunt ai lor. O parte din aceştia le aparţin într'adevăr, e partea care mai eri avea casă şi curte şi azi a rămas fără nimic. Evreii din Bucovina nu trăesc ca o masă homogenă.

Oratorul se plânge apoi de numărul neînsemnat al instituţiilor pentru îngrijirea săracilor şi de faptul, că spitalele sunt utilizate în scopuri electorale.

O şedinţă furtunoasă în camera austriacă.

(Interpelarea deputatului Wittyk în cestiunea măcelului din Cernichov. — Răspunsul ministrului de interne.)

La începutul şedinţei de Miercuri a »Reichsrath«-ului vienez, ministrul de interne, baronul Binnert, a răspuns în baza unui raport oficial interpelărei asupra cazului sângeros de la Cernichov, unde, precum am anunţat, au fost împuşcaţi mai mulţi ţărani de către gendarmi.

In seara de 25 Maiu, a zis ministrul, a fost prins la baltă ţinută în arendă de marele proprietar Koritowsky...

Dep. Brailer: Partea principală e să ştim în ce mod a luat'o în arândă.

Dep. *Wittyk*: A jefuit pe ţărani, avem dovezi. (Se produce mare sgomot)

Ministrul de interne continuă apoi: »...de către jandarmi un hoţ de peşte şi mama lui. Ambii au fost arestaţi şi aduşi la cancelaria comunei.

Dep. *Trilowsky*: A fost un peşte mic.

Dep. *Wittyk*: Ţăranii au dreptul să pescuiască în acea baltă.

Dep. *Pastor*: Propuneţi închiderea desbaterilor dar nu întrerupeţi pe orator.

Ministrul Binnert declară că are înaintea sa un raport oficial. »Vă recomand deci să ascultaţi comunicarea faptului şi apoi să criticaţi. (Noui întreruperi.)

Preşedintele: De ce interpolaţi dacă nu voiţi să ascultaţi răspunsul. (Aprobări din partea Polonilor.)

Ministrul Binnert: O mare mulţime de ţărani se adunară în faţa cancelariei comunei cerând să li se predea pe primarul comunei care a vândut balta contelui Koritowsky, şi pe pădurarul Kirschner care a denunţat pe cei doi ţărani cari au pescuit în baltă. Cererea nefiind satisfăcută, mulţimea luă o atitudine ameninţătoare şi pietrele începură să curgă asupra cancelariei comunei. S'au tras şi trei focuri de revolver.

Dep. *Trillowski*: Pădurarul a tras focurile.

Dep. *Wittyk*: Pădurarul contelui Korilowsky.

Ministrul *Binnert*: Pădurarul s'a ascuns în dosul jandarmilor în contra cărora erau îndreptate pietrele. Cu toate ameninţările jandarmilor mulţimea rămase pe loc continuând ploaia de pietre. Jandarmii văzându-şi viaţa în pericol, trei dintr'ânşii fuseseră loviţi cu pietre, fură siliţi să facă uz de arme. In total s'au tras 9 focuri, (Rutenii: salve), *prin cari au fost ucise 5 persoane între cari două femei şi un copil; 4 persoane au fost grav rănite iar 6 mai uşor.* Un conzilier de curte a fost imediat trimis la Cernichov.

Dep. *Brailer*: Ca să ajute morţilor?

Baronul Binnert continuă spunând că s'a trimis la faţa locului o comisie judecătorească. Guvernul deplânge regretabilele incidente, care au costat viaţa atâtor oameni. Cercetările continuă încă şi rezultatul definitiv se va comunica şi camerei.

Dep. *Gladinski* propune amânarea discuţiunei pentru şedinţa următoare, ceeace se şi primeşte.

Pelerinaj la Roma.

(Coresp. part. a „Gaz Trans.")

Roma, 24 Maiu n. 1908.

Zi de zi impresiile se îngrămădesc şi admiraţia creşte. Lumea antică a imperiului roman, împărăţia cea nouă a creştinismului, stăpâniile bisericei universale, ne succed una după alta, şi toate cu câte-o legătură specială cu lumea noastră religioasă ori naţională — şi ne procură momente mari de emoţiune. La acestea se mai adaug unele manifestaţiuni de ale vieţii noastre în aceasta capitală mondială, — sau manifestaţiunile acestei capitale faţă de bieţii de noi, — şi ele ne înalţă sufletele şi ne întăre c nădejdiile....

(*Ziua a treia.*) După programul zilei de azi am visitat de dimineaţa câteva biserici mai de seamă, cum e cea a S.-lui apostol Andrea, cea numită »Gesu« a iesuiţilor, foarte preţioasă, apoi am trecut prin piaţa Navona *la Pantheon*, monument antic prefăcut în biserică creştină şi pantheon. Aci e mormântul lui Rafael şi al lui Victor Emanuel. Am trecut apoi înspre Capitoliu şi ne-am scoborât în *Forul roman.* Aci am petrecut mult, visitând pe rând arcul lui Septimiu Sever, arcul lui Tit, Constantin şi — *Colosseul.* Ruinele măreţiei străbune ne umplu de uimire, şi ne aducem aminte de ideile lui Maior, Şincai şi Clain, cari sub astfel de impresii de aici propoveduiau acasă mărirea obârşiei noastre glorioase, pentruca văzând din ce neam sunt născuţi, să se nisuiască nepoţii a se face asemenea şi vrednici strămoşilor întru cuviinţă şi omenie.

Pe lângă lumea clasicismului antic, ne-am cufundat şi în lumea creştinismului începător. Visitând carcerele mamertine, unde au fost închişi sfinţii apostoli, în biserica »San-Pietro în Vincoli« — unde am văzut catenele sfinte, cu cari a fost legat în temniţă sf. apostol Petru, apoi ne-am coborât în jos, la biserica modestă »Sergio e Bacco«, din piaza dei serpenti, unde e colegiul rutean, şi în a cărei criptă zac osămintele apostolului român *Inocenţiu M. Clain.*

De câţiva ani biserica aceasta s'a prefăcut pentru ritul grec şi slugeşte de capelă pentru colegiul rutean, care e condus de părinţii basilitani ai Galiţiei. Prin restaurare tabla comemorativă pentru pomenirea zelosului nostru episcop Inocenţiu era să dispară. Veghorea trează a unor suflete mari a făcut însă ca ea să se păstreze, şi azi e aşezată chiar înaintea uşii împărăteşti a iconstasului din biserica gr. catolică.

(*La catacombe.*) După amiazi ni-s'a oferit o surprindere: o escursiune cu automobilul. Două automobile mari, pentru câte 24 persoane, ne era la disposiţie; restul pelerinilor au mers în trăsuri şi ne-am oprit cu toţii la »*Auditorium appium*«. Acest stabiliment foarte folositor e un Chinemotograf pentru studiul Romei. S'a făcut o prelegere specială pentru noi, şi în proiecţiuni bune ni-s'au arătat cum sunt ruinele Romei antice azi, şi cum a fost Roma pe vremea gloriei sale. Tablourile acestea comparative, ne-au completat perfect cunoştinţele câştigate, prin esperienţă înainte de amiazi mai ales că ni-s'au dat bogate esplicări pe cari Dr. Iac. Radu ni-lea tălmăcit româneşte.

Trecând pe lângă celebra bisericuţă, »*Domine quo vadis*« — care a popularisat'o pentru toată lumea polonul Sienkiewicz prin romanul său — ne-am dus la catacombele lui Calist.

După Roma imperaţilor şi după Roma Papilor, am văzut şi Roma subterană a primilor creştini, a Sfinţilor şi martirilor.

Un călugăr, bun cunoscător al acestei lumi mistice, plină de comori, ne-a călăuzit, având noi fiecare câte o luminiţă aprinsă, şi ne-a esplicat mai bine de un ceas.

*

Azi după amiazi, conducătorii fruntaşi ai pelerinilor, ca şi altădată au făcut o visită la ambasada monarchiei austro-ungare pe lângă s. scaun apostolic. Contele Széchen, ambasadorul nostru la Vatican, a primit cu bucurie visita, s'a interesat de numărul pelerinilor, le-a poftit bună petrecere în Roma, şi a reîntors vizita.

(*Ziua a patra.*) Ziua de azi, Dumineca a fost o adevărată serbătoare.

La 8 oare s'a celebrat s. liturgie românească în biserica colegiului de »Propaganda fide«. A celebrat Episcopul Lugojului Dr. Vas. *Hossu*, asistat de protopopii G. *Popovici* (Lugoj), Dr. E *Dăianu* (Cluj), G. *Domide* (Bistriţa), Ioan *Genţ* (O.-mare) iar ca diaconi Dr. Daniel *Firesa*, secretar şi Dr. V. *Frenţ* protopop Orăştie.

In cursul sfintei liturghii a fost hirotonit întru preot diaconul Grig. *Papp*, elev al colegiului, din diecesa Orădii, iar subdiaconul Iuliu *Hossu* din diec. Lugojului, a fost ordinat diacon, şi Ioan *Coltor* din archidiecesa de Alba-Iulia, întru diacon. A cântat la sf. liturghie — şi trebue să precisez: a cântat foarte frumos, un cor compus din elevii Propagandei, fii din toate naţiunile lumei, cari au esprimat perfect limba noastră. Pe lângă cor a mai cântat cu deosebit efect preotul Aug. *Antol* din Bihor.

La s. liturghie, care a decurs cu toată solemnitatea şi pompa proprie ritului nostru, au asistat toţi pelerinii noştri, în frunte cu P. S. Episcop Dr. D. *Radu*, apoi Archiepiscopul din Athena, Mgr. *Delenda*, mai mulţi preoţi americani şi toţi elevii colegiului de »propagandă«.

După s. liturghie Episcopii şi toţi preoţii concelebranţi au fost învitaţi prin amabilul rector al colegiului Mgr. *Giovanni Bonzano*, fost misionar în China, la dejun. Asemenea la prânzul festiv dat din acest prilej, au fost învitaţi 16 pelerini Români, în frunte cu cei doi Episcopi, foştii elevi ai Propagandei, cei trei canonici: Dr. Smigelschi, N. Nestor, Dr. Stan, Dr. V. Lucaciu, protopopul Dr. E. Dăianu şi G. Pop de Băseşti, Francisc Hossu Longin, Dr. Amos Frâncu, Dr. Coriolan Papp, şi Dr. D. Kiss.

In cursul prânzului elevii au făcut mişcătoare elogii noului preot, Grigorie Papp celebrându-l cu cântări de cor, iar Episcopul *Dr. D. Radu* a rostit un cuvânt avântat în limba italiană, care a avut desigur un mare efect asupra tuturor.

După amiazi toţi pelerinii au asistat cu bilete speciale, la serbarea de canonisare a sfintei Magdalena Sofia Barat, fundatoarea ordului de călugăriţe »*Sacrecoem*« ce s'r săvârşit în biserica S. Pietro. Papa s'a prezentat purtat pe *sede gestatoria*, într'o procesiune de un efect mistic religios, neînchipuit de mare.

Roma, 25 Maiu n.

(*Ziua a cincea.*) Azi programul zilei s'a început cu un act de pietate faţă de acela care cu moartea sa a statorit şi întărit vecinicile legături de comunitate a noastră cu Roma: *Inocenţiu M. Klein.*

După o înţelegere prealabilă pelerinii au contribuit a se pune o cunună de flori pe mormântul marelui nosrtu episcop, care-şi doarme somnul în biserica »SS. Sergiu şi Bach« a colegiului rutean a Galiţienilor.

O cunună splendidă de flori naţionale — lungă de 2 metri — a fost aşezată pe mormânt cu următoarea inscripţie scrisă cu litere de aur de o fundă de mătasă albastră:

Episcopului Inocenţiu M. Klain — Pelerinii români. *Roma 25 Maiu 1908.*

Ear după aceea păr. *Dr. Iacob Radu* unul din conducătorii pelerinilor, a slujit un s. parastas, la care cântările le-a provăzut părintele Aug. Antol, cu vocea sa puternică.

După acest act de pietate specială a tuturor pelerinilor români ne-am continuat programul cercetând grădina Vaticanului, muzeele şi biblioteca cea celebră.

După amiaza a fost liberă, mulţi şi-au repeţit visitele pe la locurile celebre; unii au făcut cu episcopii Hossu în frunte, o interesantă escursiune la *Grotta ferrata*, unde e cea mai celebră mănăstire a călugărilor de ritul grec numiţi bazilitani.

Mâne se va celebra s. liturghie românească în biserica San Pietro, la altarul principal, numit ad cathedram s. cti Petri«. Va celebra S. Sa Ep. Dr. D. Radu asistat de 6 preoţi.

Audienţa la S. Părinte ni-s'a amânat pe Mercuri la 11 a. m., din princina, că din prilegiul sfintei Magdalena Sofia Barat au venit aici pelerinage franceze de mii de oameni, care-l ocupă mult pe S. Sa fericitul Părinte.

Romanus.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Scrisori — către mai mulţi.

— Fine. —

Vezi aşa ne-am îmbătat cu apă rece, cu »*latina gintă e regină*«, cu »*Românul nu piere*«, cu »*prin noi înşine*«, zeci de ani de-arândul! Constatările, ce faceţi şi unii şi alţii în discuţia ce s'a pornit, sunt cea mai tristă dovadă pentru acele devize deşerte, şi cel mai batjocuritor îndemn de a le frânge odată gâtul.

Poate când în sfârşit l'am frânt, când am nimicit astfel câteva *urâte superstiţii* (nu prejudicii), când nu vom mai crede că suntem un neam de frunte ci vom fi mulţumiţi de-a fi un bun neam de mijloc — poate atunci să auzim mai rar şi mai domol plângerile împotriva tinerimei.

Inzadar, a zice mândru că »românul nu piere«, ş'apoi a-l arunca pradă — neputinţei sale; sau a striga în gura mare că numai »prin noi înşine«, apoi a renunţa de a pretinde cu forţa cele ce ni se cuvin — astea nu sunt bune decât a lăsa să ni se zică: »sormană regină«....

Mai pe înţelesul tuturora, şi mai la chestie, asta înseamnă, că dacă *studenţii noştri vor fi siliţi încă numai un sfert de veac, să şi facă studiile la universităţi streine*, va să zică la universităţi unde ascultătorii români sunt cu totul lipsiţi de conducere, (ce va zice Tăslăuanu?) unde între cei mari şi între cei mici nu se cultivă un spirit românesc — *neamul nostru*, foarte avizat la mijloacele artificiale ale vieţii sociale şi de stat, *este ameninţat chiar la temelia lui!!* Ne ducem pe bâră frate.

Cu cât e mai stufoasă aceasta frază, dragul meu să ştii, că atât mai mult adevăr se poate ascunde în ea.

*

Va să zică aşa. Trăim într'un mediu care ne molipseşte, şi n'avem tăria de a nu ne lăsa orbiţi de strălucirile lui de la suprafaţă, iar celor ce profesează »seperatismul« le zicem mărginiţi. Rassa noastră e slabă, n'are putere de rezistenţă, prin trainice însuşiri sufleteşti. In şcoalele noastre, nu numai cele superioare, asupra cărora nu dispunem, dar tot aşa în şcoalele medii, de cari tot mai avem câteva, nu se face nimic pentru educaţia tinerimei. Urmările — se văd.

Păcatele noastre, dragă frate. Păcatul cel mai mare, că înaintaşii noştri au avut un singur gând: a agonisi averi, sau cum se zice de obiceiu »a creia o clasă mijlocie putornică« şi foarte puţin le-a păsat de cultura sufletească a fiilor, de educaţia care dă o judecată sănătoasă, echilibrată, un bun spirit de a distinge.

Cutez să afirm: *generaţia tânără este aşa cum o ştie educa generaţia bătrână!! Dacă tinerimea e slabă, de vină sunt bătrânii, părinţii lor.*

Cugetă puţin: ce viaţă socială şi familiară este pe unde »clasa mijlocie« a noastră a ajuns destul de »puternică«? Cugetă la desbinările şi certele în orice orăşel unde sunt numai zece familii româneşti — ş'apoi răspundem ce crezi, cum s'au îngrijit de noi, de generaţia tânără, părinţii noştri??

O să-mi dai dreptate: *familia* română pentru creşterea copiilor ştie să facă mai nimic. Deoparte fiindcă părinţii sunt adesea în inferioritate culturală faţă de fiii lor — cel puţin după cum este la noi înţeleasă »cultura«. (Aduţi aminte de modiul analizat!) Da altă parte fiindcă toată atenţia părinţilor noştri s'a istovit în preocupaţii materiale. In lipsa educaţiei, ce trebue să dea întâiaşi dată familia, ce-a făcut *şcoala*? Ei, ce-a făcut? *Şi-a dat ea seamă, crezi de uriaşa menire ce avea pentru noi îndeosebi: a substitui educaţia, pe care familia, tocmai în urma salturilor amintite, adesea n'o putea să dea, fără vina ei!?* Nu şi-a dat seamă, cum nu şi-a dat nimeni seamă la noi de acest important rol al şcoalei.

»Superioritatea« liceelor noastre se recrutează după cât e de »modest« cineva (în raport cu salarul şi lichidatorul salarului) după cum aparţine unui ţinut sau celuilalt şi după câtă protecţie a ştiut să-i asigure, din faşe, familia. Spiritul mai înalt, direcţia mai generală se dă apoi din al treilea şi patrulea etaj....

Dragă P. eu am convingerea de a fi spus adevăruri grele şi adânci, în aceste din urmă rânduri. Mi-ar plăcea mult să te fi convertit şi pe tine prin ele. Să crezi şi tu de-acum înainte că *noi de noi, tinerimea, nu vom isbuti în nici un chip să ne reformăm. Aceasta grea operă trebue să o facă părinţii noştri, şi alţi „conducători fireşti" mai bătrâni*, în rândul întâiu profesorii, dascălii noştri!!

*

Suma summarum:

Impărţirea ta în trei, în băieţi de domni, în băieţi de ţărani şi băiaţi buni poate avea numai o valoare »genetică«. Eu ştiu destui »Niculiţă al lui Traian al Popii«, cari îşi petrec viaţa în aceeaşi trândăvie, ca ori care X de Y! Poate ceva mai puţin luxos, şi deci mai puţin delicat. E o greşală, să crezi, că elementele bune se aleg esclusiv din cei mai bogaţi. (In cealaltă, cu împărţire teritorială, adecă amestecat cu elementul maghiar, ai toată dreptatea!) Pe cât mă slujesc esperienţele, eu la cei mai săraci n'am constatat *dispreţ* faţă de viaţa uşuratică, trândavă a celor cu parale, ci — *invidie*! Fără supărare...

Eu nu pot face împărţirea ta. Eu cunosc numai o mare majoritate de rău crescuţi, şi o mică-mică minoritate de băiaţi — conştii! Cei din majoritate se găsesc în

Cronică externă.

Săptămâna trecută *congresul internațional împotriva pornografiei* și-a terminat lucrările în două zile în Paris. Au luat parte peste 150 de inși din lumea întreagă, representanți ai diferitelor societăți. Câțiva vorbitori au arătat opera de distrugere normală, pe care o săvârșesc, îndeosebi în orașe, neguștori certați cu morala sau scriitori, cari n'au nimic comun, nici cu frumosul, nici cu morala. Astfel stăruințele, ce le pune școala pentru educația tinerimei, toată munca ce-o depun adevărații artiști pentru formarea și înobilarea gustului public, tot ce săvârșește societatea pentru ridicarea nivelului său intelectual sau moral, totul e nimicit sau coborât de literatura perversă și ieftină ce se dă publicului de unii editori sau scriitori.

In ședința din urmă Georges Lecomte, președintele societății oamenilor de litere pronunță un adevărat rechizitoriu împotriva scriitorilor de literatură pornografică, scriitori, cari n'au nici o legătură cu arta franceză — și pe cari îi denunță opiniei publice. Concluziunile congresului cuprind demersuri serioase pe lângă guverne de a se pune capăt libertății de a se da publicului orice lucrări din arta imprimeriei dăunătoare moralității.

*

Sutele de milioane din *India* își arată din nou nemulțumirea față de stăpânii lor, Englezii. S'au aruncat bombe, s'au mișcat chiar massele, ca să fie apoi liniștite, în aparență, cu armele. Romech Dutb, un Indian, care a fost însărcinat în patria sa cu înalte funcțiuni de către guvernul englez, arată într'un interwiev, acordat ziarului »*Le Temps*«, situația precară și doleanțele indigenilor.

Așa spre pildă în *consiliul legislativ* al fiecărei provinții abia dacă există pe ici pe colo câte-un reprezentant. Ei cer cel puțin un reprezentant de fiecare consiliu. De asemenea cer măcar câte-un loc în cele trei *consilii esecutive* ale imperiului, unde indigenii nu sunt de loc representați, de asemenea cer locuri în administrație, poliție etc. Guvernul englez e hotărât totuși să dea Indiei câte-va reforme însemnate.

*

După cât se pare, aristocrația, care persistă prin trecut și bogăție, dar nu prin însușirile pe cari le cere vremea de azi ca să fie aristocrație, a rămas surprinsă, ba chiar și-a manifestat indignarea pentru *arestarea prințului de Eulenburg*. Auzi tu! Prinț arestat. Dar de când s'a luat acest obiceiu domn de alte vremuri ca să se aresteze prinții?! Ce fel de civilizație, ce fel de »justiție« mai poate fi aceia, care lovește atât de grosolan în onoarea unui om atât de sus pus prin poziția sa socială și prin numele străbunilor săi, cari nici odată n'au fost trași la răspundere pentru faptele lor — odinioară...

Indignarea aristocrației, nu numai a celei germane, ci și a celei străine, în special a celei italiene, se manifestă prin scrisori adresate lui Harden, scrisori prin cari acesta e amenințat cu moartea chiar, dacă urmează înainte cu campania lui și mai cu seamă cu destăinuirile, cari, se vede, vor putea compromite pe alți prieteni ai lui Eulenburg, adepți ca și acestia ai *Moltkismului.*

Iustiția în Germania se vede că începe pentru toți și împotriva tuturor și de bună seamă că cu acest prilej nu numai prin condamnarea lui Eulenburg, ci a tuturor tovarășilor săi, va răsbuna morala publică călcată în picioare de acei deprinși puțin cu respectarea ei ca și a celorlalte bunuri comune. *M.*

---

tustrele clasele. Sânt băiați de țărani rău crescuți, băiați de domn rău crescuți, deopotrivă. Nici chiar pe băiații buni ai tăi nu aș putea să-i identific întru toate cu băiații conștii ai mei!!

Dar despre toate astea și despre o grămadă de altele voi mai încălci câteva crâmpeie de scrisori ca și aceasta. Cu deosebire va trebui să ne înțelegem asupra popularului cuvânt »aristocrat«; va trebui să facem deosebirea între »aristocrația intelectuală« și — cealaltă; din vorbă în vorbă desigur vom ajunge și la discuția ce se dă în jurul articolului nelămurit »Două culturi«, la psihologia »declasatului«, la problema unității culturale, și la altele o grămadă — căci toate astea se țin deolaltă, ca atâtea și atâtea studii de »psihologie socială«, de meditare asupra noastră, pe care am putea-o numi și »sociologie«. Vezi doar, unde am ajuns și nenorocitul de mine, în multe locuri din aceasta scrisoare.

Apropos. Cunoști tu aforisma mea: »Am avut o generație, care s'a știut entuziazma, apoi una alta, care a știut agonisi averi și acuma are să vină a treia, care va ști cugeta«? Mi-se pare generația asta e a noastră.

Dar... adecă nici un »dar« Când zice a doua oră »dar« numai un bacfiș de 15 ani vrea să sfârșească în adevăr. Pe când eu, în adevăr, trebue să sfârșesc. O dorește poate mai mult directorul ziarului, decât tine.

Amândouă mânile.

Sever.

STIRILE ZILEI.

— 16 Maiu v.

Sesiunea ordinară a Sf. Sinod al României s'a închis. Decretul regal de închidere a fost citit de d. Spiru Haret, ministrul cultelor și instrucțiunei. Sf. Sinod a luat între altele, următoarele hotărîri: Condicele de milă sau pantahuze din județe să fie vizate de protoiereu și de prefecții județelor. Sinucigașilor să nu li-se facă altă pompă în viitor decât cu numai un singur preot, având epitrahilul fără felon, să facă o scurtă slujbă fără altă pompă. Deasemenea s'a mai luat hotărârea a se imprima într'o nouă ediție legea constituirei Sf. Sinod. precum și alte legi, deciziuni și regulamente, adunate pe viitor într'o singură broșură.

De ale ligei culturale. Membrii ligei culturale din secțiunea București, se vor întruni în adunare generală în localul Ligei din calea Victoriei, Duminică 18 Mai v. c. pentru a alege delegați, cari urmează a lua parte la lucrările congresului anual al Ligei, ce se va ține în ziua de 1 Iunie viitor, în orașul Galați.

Concert în Blaj. Din Blaj ni se scrie: In 4 Iunie se va da aici un concert de către clericii noștri. Punctul de forță al acestui concert va fi, pe cum se aude, balada »*Constantin Brancoveanul*« compoziția renumită (pentru cor bărbătesc) a iubitului măestru Iacob *Mureșan*, care compoziție în literatura noastră muzicală de sigur ocupă un loc de frunte ca o piesă clasică Va fi executată sub conducerea maestrului însuși, care va susținea și acompaniamentul la pian. Astfel aceia, cari doresc să asculte o compoziție muzicală clasică românească, vor avea desigur delectare sufletească plăcută; cu atât mai vârtos, căci precum am văzut din programul publicat deja, și celelalte puncte ca: »Domnitorii români« de A. *Popovici*; »Altarul Mănăstirii Putna«, de C. *Porumb scu* (text de V. Alexandri); Morariul, de S. *Kiriak* etc. toate cuprind o muzică curat românească. Se speră că concertul anunțat pe sara din 4 Iunie ne va procura o adevărată delectare și ne va umplea inimele de o plăcere pentru cântarea românească.

Muzicus.

Procesul țiganilor dela Dános. Dăm astăzi unele amănunte privitoare la verdictul curții cu jurați din Budapesta în afacerea omorurilor dela Dános. Jurații au găsit vinovați pentru omor în 4 cazuri pe țiganii *Stoica Parno, Stoica Dolar, Stoica Baika, Balog Tuta, Lakatos János Kuna, Némel Vrana (Trocar Marcsa), Suranyi Csoroslya și pe Lakatos Julcsa Luterna.* Tot pe aceștia i-a găsit vinovați și pentru furt, iar pe trei dintre ei și pentru siluire. Pe alți opt i-a aflat vinovați pentru furt și ca părtași în furt. Pe mititica *Roza Lakatos* asemenea o consideră de vinovată pentru găzduire de hoți, dar o scuză cu motivul lipsei de pricepere a faptelor ei. Procurorul a propus, că pe Roza Lakatos până la ajungerea etății de 20 de ani să se dea sub îngrijirea vreunui institut corecționar.

După publicarea verdictului curții cu jurați, toți țiganii au mai dat câte un răspuns, în care au susținut nevinovăția lor. Unora nu le pasă dacă-i vor și spânzura dar ei știu că nu-s vinovați.

Ucisă de trăsnet. Din Ploești se anunță, că trăznetul a omorât Mercuri pe femeea Vasile Butaru în etate de 46 de ani și pe fiica ei Elena, în comuna Urlați. Ele se aflau sub un pom în timpul unei ploi torențiale.

Despăgubirea devastaților. La ministerul român de finanțe se lucrează la verificarea și clasarea cererilor de despăgubiri ale devastaților în urma răscoalelor țărănești din primăvara anului trecut. Iată în cifră rotundă suma la care se ridică despăgubirile cerute în fiecare județ, precum urmează: Teleorman 19 milioane 600 mii; Dolj 16 milioane; Mehedinți 16 milioane; Vlașca 15 milioane; Olt 5 milioane; Botoșani 2 mil. 800 mii; Romanați 2 mil. 400 mii; R.-Sărat 1 mil. 200 mii; Dorohoi 920 mii; Vaslui 800 mii; Argeș 800 mii; Tecuciu 600 mii; Buzău 400 mii; Vâlcea 380 mii; Iași 276 mii; Covurlui 260 mii; Piatra Neamț 58 mii; Prahova 50 mii. Sumele cerute din celelalte județe n'au fost încă controlate și adunate. In total, despăgubirile cerute sunt de vreo 70 milioane. Comisiunile din județe vor începe să lucreze săptămâna viitoare.

Pressa streină și evreii. »Pester Lloyd« într'un articol intitulat »Persecuțarea evreilor din România« spunea că guvernul român continuă să persecute pe evrei, mai ales pe cei din Moldova. Acest ziar adăoga că d. Brătianu, ministru de interne a dat ordine sistematice spre ruinarea populațiunei evreești. Multe familii din Iași au fost isgonite și altele amenințate a fi ruinate.

NECROLOG. Cu inima întristată de durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților, că iubitul nostru tată, frate, cumnat și unchiu **Ioan Comșa Fulga**, după grele suferințe împărtășit fiind cu Sfintele Taine și-a dat nobilul său suflet în mânile Creatorului astăzi Joi, în 15 Mai a. c., la oarele 3 dimineața, în etate de 51 de ani Rămășițele pământești ale scumpului răposat se vor ridica din casele proprii și se vor conduce spre vecinică odihnă Sâmbătă în 17 Mai a. c., la 3 oare p. m., în cimiteriul bisericei gr. ort. din loc. Satulung, în 15 Mai 1908 Maria n. Șeitan, soție, Zenovie Popovici, paroh, Ioan Ciinci, ca gineri, George Șeitan cu soția Ana, socrii, Dumitru, Maria m. Boncotă, Efrosina m. Bucurenci, Stanca m Popea, frați și surori, Stan Boncotă, Sandu Popea, cumnați, Ioan, Dumitru, Eleonora, Margareta, Stelianu, Ștefan, Cornelia, Maria m. Popovici, Efrosina m. Clinci, ca fii și fiice. Precum și numeroși nepoți și nepoate.

Fie-i țărâna ușoară și amintirea neuitată!

Canalizarea orașului Brașov.

(Instrucțiune.)

— Urmare. —

§ 3 dispune, că proprietarii sunt obligați în termin de două luni de zile, socotite dela publicările făcute de oraș, să-și presenteze în forma prescrisă rugările de a putea scoate apele din curțile în canalul din stradă, la oficiul edil orășenesc, iară § 9 arată forma și modul în care trebue făcute planurile, cari se alătură lângă rugare.

Asemenea facem atenți pe proprietari, că dânșii, după-ce au isprăvit conductul, dar înainte de a-l astupa, sunt obligați a face arătare la oficiul inginerilor orășenești (și încă în scris dar fără timbru), pentruca aceștia să poată revida lucrările făcute.

Ce se atinge de adnecsarea closetelor și a âmblătorilor, representanța orășenească a decis că acestea în mod obligător trebue adnecsate resp. legate de canalele suterane; această dispozițiune s'a luat, pentrucă representanța vede și pricepe, că dacă faci o canalisațiune, care te costă peste un milion de coroane, ar fi numai o lucrare de jumătate, dacă te-ai îngriji numai de curățenia stradelor și nu și de curățenia caselor și a curților lor, casele și curțile mai cu samă, și din acea causă, că necurățenia la âmblători se produce cu deosebire prin aceea, că gropile âmblătorilor nu-s destul de solide și resistente și pentrucă prin urmare străbate necurățenia printr'ansele, dar necurățenia și mirosurile grele se cumulează prin case și curți și prin defectuoasele modalități de golire și curățire ale âmblătorilor.

După dispozițiunile statutului proprietarii sunt obligați a-și lega âmblătorile de conductul de canalizare și în termin de 5 ani socotiți dela timpul isprăvirii conductului din stradă, prin urmare proprietarii au timp de ajuns de a se informa despre modalitatea cea mai favorabilă și mai eftină de a adnecsa canalisarea curții de conductul de stradă.

Pentru a putea folosi âmblătorile cu toată comoditatea, e bine ca acelea să fie în apropierea locuinței și și aproape de încăperi încălzite; *de pretins se pretinde acest lucru numai dela edificii nouă, dela edificiile esistente nu se pretinde:* aceasta împrejurare a fost rău înțeleasă în public și de aceea s'a răspândit ideea greșită, că toate âmblătorile vechi trebue strămutate și refăcute cu sumedenie de bani, ceeace nu e adevărat.

De nou la case vechi trebue făcute âmblătorile numai acolo, unde âmblătorile se află fără nici un aparat peste canaluri direct, sau acelea cari n'au groapă de concentrare a fecaliilor și cari — chiar și dacă nu s'ar fi făcut canalisarea, din punct de vedere sanitar și așa ar fi trebuit făcute din nou.

(Va urma).

Varietăți.

De curând *a murit în Paris François Coppeé*, marele poet francez, ale cărui opere sunt atât de mult gustate nu numai de Francezi ci de lumea întreagă. Nu e limbă europeană în care să nu se fi tradus ceva din acest scriitor. A murit în vârstă de 66 de ani, trei zile după ce și condusese la locașul de veci pe sora lui iubită Ana, a cărei moarte de bună samă a contribuit la grăbirea sfârșitului pentru scriitor, care și el suferea de câteva luni. S'a născut în 1842 la Paris. In 1884 a fost ales membru al Academiei franceze. S'a inspirat în deosebi din viața celor sărmani — și cel dintâi volum al său de versuri poartă titlul »Les humbles« (umiliții).

Geniul lui Coppeé s'a manifestat însă nu numai în vers ci și în celelalte genuri literare, unde el era în totdeauna acelaș. A scris romane, drame, povestiri etc. Operele lui mai însemnate sunt: Greva fierarilor, Severo Torelli, Pentru Sceptru și Lăutarul din Cremona, (această din urmă piesă în frumoasă traducere în românește de Haralamb Lecca — îmi pare). Apoi »Răsboiul de o sută de ani«, »Doamna de Mamtenon« etc.

Coppée a jucat un mare rol în timpul procesului Dreyfus, ca naționalist, iar cu prilejul separațiunei bisericei de stat, s'a pronunțat împotrivă și chiar a manifestat pe stradă, pe unde marele poet a fost ridicat cu ceilalți manifestanți și dus la poliție

*

Carnegie, marele filantrop și miliardar american, care a sacrificat comori întregi pentru opere de cultură și umanitate, face acum *un frumos dar muzeelor din Paris și Berlin.* Savanții membri ai institutului Carnegie în cercetările lor prin China, au descoperit scheletul unei reptile uriașe din era secundară, *Diplodocus* care are o lungime de 26 metri, a doua după *Atlantosaurus* cu 30 metri lungime.

Aceasta eră în adevăr era animalelor mari, cari însă erau în schimb puțin înzestrate cu facultăți intelectuale și sensibilitate, cum se constată cu cea mai susamintită, reptila Diplodocus cu trupul lung de 26 metri și cu capul abia cât al unui cal. Și poate tocmai contrastul acesta prea mare dintre dimensiunile corpului și puterile intelectuale a fost cauza pentru care acest specimen de reptilă și alte specimene de reptile s'au animale din era secundară, n'au putut rămânea în viață.

Acest schelet a fost descoperit încă din 1901, din timpul săpăturilor făcute în rocele dela Wyoming. Scheletul a fost instalat în muzeul Carnegie din Pitsburg — și după el a dat ordin ca să se reproducă trei tipare la fel, cari urmau să fie dăruite muzeului din Berlin unul, altul muzeului din Paris. Al treilea celui din Londra, dăruit încă din 1905.

*

Merlin, directorul antichităților din Tunis, scrie că la 7 kilometri depărtare de coasta Cartaginei, s'au găsit în adâncul mărei, de curând, niște statuie. Se afirmă, că aceste statui au căzut în apă cu prilejul vre-unui naufragiu, s'au prin lovirea vre-unei corăbii de stâncă în vreunul din răsboaiele pe cari Romanii le-au purtat în Africa.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 29 Mai. Eri dimineață la orele 10 s'a simțit un puternic cutremur de pământ. Numeroase clădiri s'au scufundat. Cutremurul a fost resimțit și în împrejurime. Din Kecskemet se anunță că de câteva zile sunt într'una cutremure de pământ.

București, 29 Mai. Pe la orele 4 și jum. p. m. automobilul d-lui ministru I. Brăteanu a lovit mortal în pădurea statului Țigănești pe teritorul comunei Țigănești, județul Ilfov, pe copilul Nicolae Ion Gligore din Țigănești și a rănit cinci persoane ce se aflau în el.

Buenos-aires, 29 Mai. Din cauza ceței o ciocnire s'a produs eri dimineață între un tren de pasageri pe linia San-Martin și un tramvai electric. Sunt 5 morți și 60 răniți, dintre cari 25 în mod grav.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

Adunarea generală a Reuniunei „Brassoi olt csaport lecsapaló társulat“ convocată pe 30 a lunei curente **nu se va ținea** în sala sfatului ci **în localul Reuniunei industriale, Gewerbe verein.**

114,2—3

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 29 Maiu 1908

Măsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos.	17	50
„	Grâu mijlociu . . .	17	—
„	Grâu mai slab . . .	16	—
„	Grâu amestecat . .	18	—
„	Sĕcară frumósă. . .	14	—
„	Sĕcară mijlociă. . .	13	—
„	Orz frumos	8	—
„	Orz mijlociu . . .	7	—
„	Ovĕs frumos. . . .	6	40
„	Ovĕs mijlociu . . .	6	—
„	Cucuruz	9	—
„	Malaiu (meiu) . . .	16	—
„	Mazăre.	13	—
„	Linte	26	—
„	Fasole	10	—
„	Sĕmênță de in . . .	20	
„	Sĕmênță de cânepă .	15	—
„	Cartofĭ.	2	—
„	Măzăriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	1	12
„	Carne de porc . . .	1	20
„	Carne de berbece. .		—
100 kil.	Sĕu de vită prospĕt .	40	—
„	Sĕu de vită topit . .	62	—

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunare.

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

Activ:

1907 12 Maiu		1908 3 Maiu	1908 9 Maiu
113 804,003	80269003 Reser. metal. aur 91428810 / 33595000 „ Trate aur 37854000	129.396.433	129.282,810
1.558,207	Argint și diverse monede .	1 981 285	1.962,408
81.821,446	Portofoliu Român și străin.	72.800,926	74.012 035
19 485,600	*Impr. contra efec. publice 7957100	25 030,38	25 392,616
19.063,780	„ „ „ în cont-corent 17435516		
11 999,840	Fonduri publice	11.999.693	11.999 6?9
15 871,054	Efectele fondului de reservă .	15 550,233	15 550,233
3 259,121	Efect. fond. de amort. imob și mater.	3 230.621	3 230,621
5.875.548	Imobile	5 939,571	5 942,847
640 054	Mobilier și Mașini de Imprimerie .	689 557	689 712
663,165	Cheltueli de Administrațiune . .	627,705	634 468
103 271,167	Depozite libere	105.355.279	103 942 529
13 591,181	Conturi curente	7.0?4.248	3 625 ?92
2? 399.206	Conturi de valori	24.970 769	25.651 514
40?.363,372		404.666 707	401.917,784

Pasiv:

1907 12 Maiu		1908 3 Maiu	1908 9 Maiu
12 000,000	Capital	12.000 000	12.000,000
2? 971 453	Fond de rezervă	24.850,121	24 850.121
3 404 192	Fondul amortis. imob. și material	3.664.810	3 664,810
260 442 550	Bilete de Bancă în circulațiune .	257 522,030	256 125.640
1 274,010	Dobânzi și beneficii diverse .	1.274,467	1.334,684
103 271,167	Depozite de retras . . .	105 355 279	103 942 529
—	Conturi curente	—	—
403.363 372	Scomptul 5%; * Dobânda 5½%	404.666 707	401.917 784

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fileri** se vinde la zaraful **Dumitru Pop**, la tutungeria de pe parcul Rudolf, și la **Eremias Nepoții.**